

Skoler i de nye kommuner

Målsætning for ændring af skolestrukturen

Baggrund

Kommunalreformen har medført større kommunale enheder pr. 1. januar 2007. For skoleområdet kan det medføre, at man vil se nærmere på mulighederne for at rationalisere. Debatten om en kommende skolestruktur er allerede internt gået i gang i mange af de nye kommuner. Fokus har hidtil været på skolestørrelsen og økonomien.

Ændring af skolestrukturen har altid givet anledning til debat. Erfaringsmæssigt ved man, at det er en særdeles svær opgave at få en fordomsfri debat om mulighederne for at ændre skolestrukturen. Der er mange interesser i spil. Nogle har påpeget de fordele, der er ved de små skoler, og andre har argumenteret med, at de små skoler er for dyre, og der kan være problemer i forhold til det faglige og sociale tilbud til eleverne. Der er fordele og ulemper ved både store skoler og små skoler, og en generel drøftelse af fordele og ulemper ved store eller små skoler vil ikke føre til et bedre beslutningsgrundlag for en ændring af skolestrukturen.

Det vil altid være de lokale forhold, der er afgørende parameter for den enkelte skoles kvalitet.

En af de store udfordringer for skolerne i dag er den meget stærke politiske fokus på fagligheden og den enkelte skoles udvikling. Centrale krav om kvalitetssikring, styrkelse af fagligheden mv. stiller krav til den enkelte skole.

Hvis man i en kommune har overvejelser om ændringer af skolestrukturen, vil det være vigtigt, at man lokalt får foretaget et udredningsarbejde, der kan føre frem til et grundlag for ændringer af skolestrukturen. Der skal med andre ord laves en målsætning for hele processen, som sikrer, at skolerne kan give et pædagogisk og fagligt tilbud, der lever op til de nuværende og kommende centrale krav.

Det er entydigt kommunalbestyrelsen, der træffer beslutning om en ændring af skolestrukturen. Erfaringer viser, at det for kommunalpolitikere kan være svært, at opnå enighed om en ny struktur, pga. af stor modstand fra borgere og forældre, elever og lærere på de berørte skoler.

Det rejser derfor spørgsmålet, om foreningen lokalt skal gå ind i debatten om en ny struktur? Svaret på dette afhænger selvfølgelig af de lokale forhold, men set i et helt nøgternt perspektiv, vil det være naturligt, at den lokale kreds vil søge at påvirke en debat, der vedrører medlemmernes arbejdsvilkår. Dermed ikke sagt, at kredsen skal tage et ansvar eller medansvar for en ny struktur, men gennem sit arbejde medvirke til at sikre, at målet for en ændring af strukturen ikke alene bliver økonomien, men også et godt og fremtidssikret tilbud.

Foreningen skal derfor opfordre til, at kredsen arbejder for at blive inddraget i et evt. udredningsarbejde. Det vil være vigtigt for kredsen at sikre, at debatten ikke kommer til at dreje sig om små eller store skoler og gode eller dårlige skoler.

Et udgangspunkt for kredsen må være at pege på følgende

- At skolernes pædagogiske og faglige tilbud skal kunne leve op til de nuværende og kommende centrale krav
- At en strukturændring forbedrer kvaliteten, og som minimum sker inden for den hidtidige økonomiske ramme for skolevæsnet.

Målet må være at sikre, at der i en ny struktur bliver attraktive arbejdspladser, som også i fremtiden vil gøre det muligt at rekruttere uddannede medarbejdere.

Målsætning for det pædagogiske og faglige tilbud

1. De faglige kompetencer hos medarbejderne

Lærernes kompetencer er grundlaget for god undervisning, og for lærernes muligheder for at give et godt undervisningstilbud til **alle** elever, herunder elever med særlige behov. Derfor er fokus også rettet mod lærernes kompetencer i de fag de underviser i og muligheden for faglig sparring. Selvom der i dag ikke er fastlagt formelle krav til lærernes kompetencer indenfor de forskellige fag, så vil det kunne blive et krav indenfor en kort tidshorisont. Derfor vil det være nødvendigt at inddrage følgende i overvejelserne om en ny struktur:

Lærere med liniefagsuddannelse el. tilsvarende i alle fag

Det bør sikres, at alle skoler kan få en lærersammensætning, der gør det muligt at give eleverne undervisning i alle fag af lærere med liniefagsuddannelse eller efteruddannelse på samme niveau. Lærernes kompetencer er en helt afgørende faktor for elevernes udbytte af undervisningen.

Faglige fællesskaber

Det skal være muligt at danne faglige fællesskaber i fagene på skolerne, da det er en forudsætning for læring på jobbet. For at styrke disse faglige fællesskaber bør der i alle folkeskolens fag være resursepå personer, der kan give faglig sparring til kolleger.

Specialcenter med specialpædagogisk ekspertise

For at kunne sikre den enkelte skoles handleberedskab i forhold til alle elever, bør alle skoler have et specialcenter med specialpædagogisk ekspertise. Til centeret skal være tilknyttet en psykolog, en lærer med speciallæreruddannelse/PD i specialpædagogik, en lærer med uddannelse og erfaring inden for AKT-området og en læsevejleder. Skolens specialcenter skal fungere som rådgivnings-, planlægnings- og styringsorgan for den specialpædagogiske indsats på skolen og som resursepå personer for den almindelige undervisning.

2. Tidssvarende fysiske rammer for undervisningen

Skolebygningernes indretning må ikke vanskeliggøre eller forhindre, at skolerne kan leve op til de krav, der stilles til undervisningen. Det vil være naturligt i forbindelse med en ændring af skolestrukturen at inddrage bygningerne/lokalerne i et udredningsarbejde, da et delmål ved en ændret skolestruktur må være at sikre mulighed for at skabe tidssvarende fysiske rammer for undervisningen. I arbejdet kan derfor indgå udarbejdelse af en kommunal handleplan, med henblik på at sikre tidssvarende rammer for undervisningen på alle skoler. Kvalitet og øget faglighed forudsætter:

Tidssvarende klasselokaler/hjemmelokaler

Klasselokalerne skal have en størrelse, så der er mulighed for en fleksibel møblering og dermed også arbejdsformer, og hvor IT kan integreres i lokalerne. Mange lokaler har ikke den størrelse i dag, så derfor bør der foreligge en kommunal handleplan for, hvordan det via en renovering er muligt at opnå dette.

Lokaler til gruppearbejde/holddannelse/individuelle

Undervisningsdifferentiering er et bærende princip i folkeskoleloven. En forudsætning for dette er også, at der er mulighed for stor variation i arbejdsformer og organisering af undervisningen. Derfor skal der i tilknytning til klasselokalerne være hold og grupperum.

Fællesrum

Der skal være et areal til fællesaktiviteter for de forskellige klasser/afdelinger og til brug for fællesarealer med værkstedsindretning.

Tidssvarende faglokaler

Den øgede fokus på fagligheden øger også behovet for faglokaler med en tidssvarende indretning og med tidssvarende udstyr, herunder IT.

Skolebibliotek/læringscenter

Et pædagogisk servicecenter der har en størrelse, så det kan danne et naturligt centrum for skolens undervisning, og give mulighed for et medieværksted og medieværkstedfunktioner.

Lærerarbejdspladser

Der skal kunne skabes mulighed for lærerarbejdspladser, herunder mødelokaler til teamsamarbejdet.

Udearealer

Der bør være legeplads med en indretning og en opdeling, der passer til de lege- og aktivitetsformer, som er karakteristisk for de forskellige alderstrin.

Skolebespisning

Den nære sammenhæng mellem ernæring og læring betyder, at fokus er rettet mod skolernes mulighed for at tilbyde skolebespisning. Det stiller krav til lokaleindretning, fællesarealer og køkkenfaciliteter.

3. Resurser til skolevæsnet

Et mål for en ændring af skolestrukturen må være at sikre, at en strukturændring ikke bliver til et spareprojekt. Derfor må målet for en strukturændring være, at der sikres et bedre undervisningstilbud inden for minimum den samme økonomiske ramme. Det bør ligeledes tilstræbes, at udgifterne pr. elev til normalundervisningen bliver den samme på alle skolerne. Samtidig bør det også indgå i udredningsarbejdet, om de nuværende resurser er tilstrækkelige set i forhold til:

Timetallet

Målet må være, at resurserne til de enkelte skoler sikrer, at alle skoler som minimum kan give det vejledende timetal. De øgede krav til faglighed sætter fokus på de fælles mål for folkeskolens fag. Såvel test som elevplaner bygger på fagenes trin- og slutmål, som er lavet ud fra fagenes vejledende

timetal. Det bliver således afgørende for lærerens mulighed for at nå målene, at alle kommunens skoler har mulighed for at give eleverne det vejledende timetal i fagene.

4. Andre overvejelser der bør inddrages

Skoledistrikter

De enkelte skolers distrikter må også indgå i overvejelserne. Målet må være at skabe socialt afbalancerede skoledistrikter, samt en sikring af, at der på sigt vil være det samme elevgrundlag. Derudover vil det være nødvendigt at sikre, at ingen elever får en uforholdsmæssig lang skolevej.

Klassedannelsen

Klassedannelsen må med ind i overvejelserne om skoledistrikter. Derfor er det vigtigt, at man i forbindelse med udredningsarbejdet fastlægger et mål for den ønskede kvotient ved klassedannelsen på alle kommunens skoler. Foreningen har en kongresbeslutning om at arbejde for en klassekvotient på 22 elever, da klassen er en vigtig faktor for elevernes læring. Alt for store klassekvotienter giver dårligere betingelser for elevernes læring, men også alt for små klassekvotienter giver for dårlige rammer for undervisningen. Eleverne skal kunne vælge, arbejde i, og opleve forskellige kammeratskabsgrupper i løbet af en skoledag. Samarbejde med andre klasser på samme klassetrin kan understøtte dette.

Styrket ledelse

Hver skole skal have sin egen selvstændige ledelse. Et delmål i forbindelse med ændring af skolestrukturen skal være at sikre en styrket ledelse på skolerne, herunder rammer og vilkår for en styrket pædagogisk ledelse af skolerne. Der skal være mulighed for at varetage ledelsesarbejdet i team, så ledelsen har mulighed for umiddelbar sparring i det daglige arbejde.

Rammerne for arbejdet

Det vil være nødvendigt at sikre, at både ledelsen og lærerne med en ny struktur får ordentlige rammer for deres arbejde. Det indebærer bl.a., at lærerne skal have mulighed for kontinuerligt at følge børnenes udvikling og have et fællesskab med kollegaerne på skolen. Kravet om faglig kompetence jf. ovenstående, kan ikke løses ved at nogle lærere har flere tjenestesteder.

Skolefritidsordninger/dagtilbud

I overvejelserne om en ny struktur må daginstitutionernes placering i kommunen også inddrages. Brobygning til børnehaver og skolefritidsordningerne er del af skolens opgave og ansvar. Der bør være selvstændige bygningsmæssige arealer til skolefritidsordninger på skolerne eller i umiddelbar nærhed af skolerne, da samarbejde og jævnlig kontakt og dialog om fælles børn er med til at kvalificere sammenhæng i børnenes liv og styrke forældresamarbejdet. Udveksling af daglige informationer har stor betydning især for udsatte børn. Det understøtter, at det enkelte barn får en god skolestart, og et fortsat godt skoleforløb.

5. Dilemmaer

For at opnå et optimalt godt pædagogisk fagligt tilbud på alle kommunens skoler vil der være lokale forhold der kan gøre det nødvendigt at gå på kompromis på nogle områder. Et eksempel kan være, at en ny struktur vil medføre, at nogle elever selv med buskørsel vil få en uforholdsmæssig lang

skolevej. I sådanne tilfælde kan man være nødt til at finde alternative, og dyrere muligheder. Hvis man politisk beslutter dette, bør en sådan merudgift ikke have konsekvenser for de øvrige skoler. De øgede udgifter skal derfor dækkes ind af flere resurser til skolevæsnet.